

İNŞAATÇILARDA KESİLEN VERGİLERİN İADESİ

Şükrü KIZILOĞLU

Vergi mükellefleri, faaliyetleri nedeniyle her yıl gelir ya da kurumlar vergisi beyannamesi verip, tahakkuk eden vergilerini 3 taksit halinde, geçici vergilerini de her ay itibarıyla öderler.

Bunun bir tek istisnası vardır o da yıllara yaygın inşaat ve onarım işi yapan firmalardır. İster gelir vergisi mükellefi, isterse kurumlar vergisi mükellefi olsun, yıllara yaygın inşaat ve onarım işi yapan tüm firmalar, işin devam ettiği yıllar süresince beyanname verirler ancak vergi ödemezler. Örneğin, 1992 yılında başladığı taahhüt şeklindeki inşaat işi sözleşmesine göre, 1998 yılında bitecek olan bir inşaat firması, 1999 yılına kadar gelir ya da kurumlar vergisi ve geçici vergi (yani peşin vergi) ödemeyecekler sadece her yıl itibarıyla yıllık beyanname vereceklerdir.

İNŞAATÇILARDA VERGİ KESİNTİSİ

Tüm vergi mükelleflerinin her yıl vergi ödemesi ancak, yıllara yaygın inşaat ve onarım işi yapanların ödememesi, adil olmayan bir sonuç doğurduğundan, kanun koyucu buna bir çözüm bulmuştur. Çözüm olarak da ödenen istihkaklardan (hakedişlerden) sürekli olarak % 5 oranında vergi kesilmesi yoluna gidilmiştir. Buradaki % 5 oranı ilk bakışta düşük görülebilir ancak gerçek durum böyle değildir. % 5'lik kesinti, brüt ödmeden yani inşaat maliyetlerinin de dahil olduğu tutardan yapılmaktadır. Örneğin 20 milyar lira hakediş alan bir inşaat firmasının, 18 milyar lira gideri varsa, buradaki karı 2 milyar liradır. % 5'lik kesinti 20 milyar lira üzerinden bir milyar lira olarak yapıldığından, 2 milyarlık kârın % 50'sine tekabül etmektedir. Gelir vergisi oranının % 25 'den başladığı, kurumlar vergisi oranının da (Gelir vergisi dahil) % 40 olduğu gözönüne alınırsa, % 5'lik bu oran hiç de düşük değildir. Hatta biraz da yüksektir.

KESİLEN VERGİLERİN GERİ ALINMASI

İnşaatçılar, işin bitiminde, o işle ilgili kârı beyan ettiklerinde, hesaplanan vergiden, daha önce kesilen % 5'lik vergileri mahsup edebilmektedirler. Mahsup sonucu, ödenecek tutar varsa ödenmekte, tersine bir durum olması halinde ise, fazla kesilen vergiler geri alınmaktadır.

Kesilen vergilerin iadesi konusunda son olarak, 7 Mart 1996 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 194 No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile yeni bir düzenleme yapılmıştır.

Buna göre;

-Mahsup sonucu kalan ve tutarı 200 milyon lira ve daha az olan vergilerin tamamı, teminat aranmaksızın ve inceleme yapılmaksızın iade edilecektir.

- 200 milyon lirayı aşan vergilerin ise, 200 milyon lirasının tamamı ile fazlasının % 30'u teminat aranmaksızın ve inceleme raporu beklenmeksizin iade edilecektir.

-Bu miktarları aşan vergilerin iadesi ya da bu vergiler için verilen teminatın çözülmesi, inceleme raporuna dayanılarak yapılacaktır.

Ancak, yukarıda yazılı tutarların üzerindeki iadeler, teminat verilmesi halinde, inceleme raporu beklenmeksizin yapılacaktır.

Teminat olarak; para, bankalar tarafından verilen teminat mektupları, hazine tahvil ve bonoları vs. kabul edilecektir.

Teminat gösterilerek kalan paranın alınması, inceleme yapılmasına engel değildir. 200 milyon lirayı aşan vergi iadeleri nedeniyle, inşaat firmasının o dönem kayıtları mutlaka incelenmektedir. Uygulamada, bazı mükellefler, inşaat işinin ve giderlerinin özelliğinden kaynaklanan bir takım nedenlerle, inceleme sonucunda değil alacaklı, borçlu dahi çıkabilmektedirler.

YARGI KARARLARI

KAYBOLAN FATURALAR

Danıştay, fatura cildindeki bazı faturaların ibraz edilmemesi üzerine, hasılat miktarının taşıma irsaliyesinden tespit edilebileceği yönündeki inceleme raporuna istinaden aşağıdaki gibi karar vermiştir.

Taşıma irsaliyesi düzenlenmeden eşya nakledildiği ve bedelinin kayıt dışı bırakıldığı yolunda yapılmış bir tespit bulunmadığı sürece, böyle bir tespit yapılmadan kaybolan fatura cildinin hasılat olarak yazılan

sahifeler dışındaki tüm sahifelerin kullanıldığı var sayımı ile matrah farkı tespitinde isabet yoktur.

(Dn. 4.D.24.10.1995 gün E.1994/3982 ve K.1995/4329).

HAZİNE BONOSUNUN VADESİNDEN ÖNCE NAKDE ÇEVİRİLMESİ

Bir müteahhitin, hakedişleri karşılığında aldığı dört ve altı ay vadeli Hazine bonolarını nakde çevirme-

si sırasında ödemek zorunda kaldığı masraflar, finansman gideri olarak nitelendirilmektedir.

Danıştay'a intikal eden bir uyuşmazlıkta Danıştay'ca; inşaat şirketinin Devlete yaptığı yıllara yaygın inşaat işi nedeniyle hakedişleri karşılığında kendi iradeleri dışında aldığı dört ve altı ay vadeli hazine bonolarını, işin sürdürülebilmesi için gereksinim duyduğu nakit temini amacıyla vadelerinden önce paraya çevrilmesi sırasında ödemek zorunda kaldığı masrafların finansman gideri olduğundan kuşku duyulamayacağı gerekçesiyle, tahakkuk ettirilen verginin kaldırılmasına karar verilmiştir.

(Dn. 4.D. 09.02.1995 Tarih, E.1994/1342 ve K.1995/524).

YÖNETİM KURULU ÜYESİNİN YAKININA TEBLİGAT

Sermaye artışına ait damga vergisi ve kusur cezasına ait ihbarnamelerin şirketin adresinde bulunmaması nedeniyle yönetim kurulu üyesi ve temsilcisinin ikametgah adresinde aynı soyadını taşıyan aile fertlerinden birine yapılan tebligat geçerli olduğundan kanuna uygun olarak kesinleşen kamu alacağının ödeme emri ile istenmesi yerindedir. Bu nedenle ödeme emrinin iptali istemi ile açılan davanın reddi ve ödeme emrinin onanması yerindedir.

(Dn.9.D. 09.05.1996 gün ve E.1996/427, K.1996/1685)

SORU VE ÇÖZÜMLER

İNŞAAT ŞİRKETİNİN MERKEZ BİNASINI SATMASI VERGİDEN İSTİSNA MI?

SORU: Taahhüt şeklinde, kamu kurumlarına karşı inşaat işi yapan bir anonim şirkettiz. Şirket merkezi olarak kullandığımız binayı yıllar önce 1 milyar liraya almıştık. Şimdi ise 150 milyar liraya satın alacak bir müşteri var. Ancak bu paranın yarısı vergiye gideceği için satışa yanaşmıyoruz. Ayrıca 22,5 milyar da KDV'si var. Alıcı olanlar, "Ne tereddüt ediyorsunuz. Kazancınız vergiye tabi değil" dediler. Rakam çok büyük olduğu için onlara inanamadık. Size sorup, açıklamanıza göre hareket edeceğiz. Bu olayda eğer vergi yoksa satacağız. Paraya da çok ihtiyacımız var. Ne dersiniz satalım mı?

Enver BİLİR-İSTANBUL

YANIT: Satın gitsin. Adamların dediği doğru. 149 milyarlık kazancınızdan dolayı ortada ne kurumlar vergisi, ne KDV ne de harç yok. Yani bunların hiç birini ödemeyeceksiniz. Sadece elde ettiğiniz kazanç üzerinden %10 gelir vergisi bunun yüzde 10'u kadar da fon ödeyeceksiniz. Onu da artık ödeyin.

Aslında gayrimenkul ticaretiyle uğraşanlar, bu istisnadan yararlanamazlar ama faaliyetlerinin yürütülmesine tahsis ettikleri gayrimenkullerin satışından sağlanan kazançlar, istisna uygulamasına konu olabilir. (Bkz. 51 No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'nin III-A/3-b bölümü). Siz de bundan yararlanıyorsunuz.

A.Ş. YÖNETİM KURULU ÜYELERİ VERGİ İADESİ ALABİLİR Mİ?

SORU: Bir anonim şirketin yönetim kurulu üyesiyim. Bu görevim nedeniyle aldığım ücretlerden dolayı vergi iadesi alabilir miyim?

Esen KAYA-ANKARA

YANIT: Anonim şirket yönetim kurulu üyesi olarak aldığınız ücret dolayısıyla, vergi iadesinden yararlanabilirsiniz.

SORULARINIZ İÇİN:

TMMOB İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

Selanik Cad. 19/1 06650
Kızılay/ANKARA

Tel : 0 (312) 419 38 82

Fax: 0 (312) 417 06 32

Sükrü KIZILOĞLU'nun

İnşaat Muhasebesi

Vergilendirilmesi Mevzuatı

ve

Asgari İşçilik

Kitabının 8. baskısı

çıkıttı...

- ❶ 1500 Sayfa
- ❷ 1.hamur kağıt
- ❸ Lüks bez cilti
- ❹ 4.320.000 TL (KDV Dahil)

Tel : 0 (312) 468 76 46 pbx